

Tok postupka privatizacije

U septembru je potpisano 8 ugovora o privatizaciji medija. Privatizovane su „Nedeljne novine”, RTV Stara Pazova, Radio Raška, Radio Šid, RTV Indija, JP Apolo, IPC Vladičin Han i IPC Kula. Neuspešnim je proglašeno ukupno 5 javnih aukcija, zato što za „Reč naroda”, Radio Bačku, „Reč radnika”, „Dnevnik” i Radio Sečanj nije dostavljena nijedna ponuda. Takođe je objavljeno još 8 javnih poziva za prodaju medija, i to za RTV Bačka Palanka, Radio Odžake, JP TANJUG, „Naš glas”, Radio Barajevo, „Glas Podrinja”, Radio Suboticu i RTV Bujanovac. Treba napomenuti da se za neke od ovih medija javni pozivi objavljuju po drugi put, a među njima su i neki mediji koji su imali najviše početne cene, poput JP TANJUG i novosadskog „Dnevnika”. Ako ni ponovljene aukcije ne budu uspešne, verovatno će se ići na besplatnu podelu akcija. Postoji teorijska mogućnost da se organizuje treći krug, ali u ovim okolnostima je teško očekivati da će se to zaista desiti. U svakom slučaju, Zakon o javnom preduzeću Novinska agencija Tanjug prestaje da važi 31. oktobra 2015. godine, te bi, ako bi se striktno pratio Zakon o javnom informisanju i medijima, nakon 31. oktobra, privatizacija TANJUG-a morala da se oglasi neuspešnom i da se pokuša sa podelom besplatnih akcija. Ako ni to ne uspe, usledila bi likvidacija ovog medija i njegovo brisanje iz registra. Isto važi i za sve ostale medije kod kojih nije uspeo nijedan model privatizacije.

Slučaj RTV Vranje mogao je da bude jedna od uspešnijih priča privatizacije, ali je opet u prvi plan iskočila apsolutna neodgovornost i nedoraslost nadležnih državnih tela. Budući da nisu uspela javna nadmetanja, usledila je besplatna podela akcija zaposlenima. Neki od zaposlenih su hteli da preuzmu besplatne akcije, a ispunjavali su i uslove koji su predviđeni Uredbom Vlade o prenosu kapitala bez naknade zaposlenima kod izdavača medija. Početni entuzijazam je vrlo brzo splasnuo, jer je Agencija za privatizaciju saopštila da zaposleni ne mogu da budu 100 % vlasnici medija, već svega 33 %, dok bi ostatak bio prebačen na Akcionarski fond. Ministarstvo kulture i informisanja je potom odgovorilo da ovakav stav Agencije nije utemeljen, kao i da je pravno neodrživ. Zakon o javnom informisanju i medijima propustio je da uredi postupak privatizacije besplatnom podelom akcija, što je stvorilo prostor da se pojave različita tumačenja, ali i da se dovede u pitanje izlazak države iz medija, kao jedan od osnovnih principa Medijske strategije.

Zakon o javnom informisanju jako šturo uređuje postupak podelu besplatnih akcija, propisujući obustavljanje postupka prodaje kapitala i privatizaciju prenosom akcija zaposlenima bez naknade. Uslovi su u slučaju prodaje RTV Vranje bili ispunjeni, a formulacija člana je takva da se može zaključiti da se prenosi 100 % kapitala (iako to nije eksplicitno rečeno). Međutim, Uredba Vlade kojom se bliže uređuje prenos kapitala bez naknade propisuje u članu 4. da zaposleni imaju pravo na prenos besplatnih akcija za svaku punu godinu provedenu u radnom odnosu kod tog izdavača medija, a da se pravo na prenos besplatnih akcija može ostvariti najviše za 35 godina provedenih u radnom odnosu kod tog izdavača medija. Dakle, sama Uredba nije usklađena sa Zakonom, i ako ograničenje prava priznatog

Zakonom postoji, ono postoji kroz tu Uredbu. Zakon o privatizaciji, u odsustvu dovoljno preciznih pravila u Zakonu o javnom informisanju i medijima i Uredbi, u članu 63. stav 2. izričito propisuje da zaposleni imaju pravo na sticanje akcija bez naknade, čija je ukupna nominalna vrednost 200 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara na dan objavljivanja javnog poziva, za svaku punu godinu rada u radnom odnosu. Nesrećnom kombinacijom dva zakona i Uredbe, došlo je do toga da je, zbog ograničenja u vrednosti akcije/udela po godini i ograničenja najvišeg iznosa nominalne vrednosti akcija/udela na 7.000 evra (35 godina x 200 evra), nemoguće raspodeliti sav kapital na zaposlene, budući da je, prvo, broj zaposlenih u mediju ograničen, a, drugo, od tog ograničenog broja veoma mali broj ispunjava uslove iz Uredbe. Tako je i došlo do toga da je u Vranju zapravo preneto samo 33% kapitala. Ostatak od 67% bi trebalo (ako se nešto u međuvremenu ne promeni) da se prenese na Akcionarski fond. Ono što je posebno zanimljivo je to da je prenos na Akcionarski fond regulisan Zakonom o besplatnoj podeli akcija, što samo dodatno doprinosi „regulatornom košmaru”, budući da ni pažljivom pravnom analizom ne može da se sa stopostotnom preciznošću utvrdi koji je međusobni odnos ova tri zakona, odnosno koji je specijalni (*lex specialis*), a koji je opšti – krovni (*lex generalis*). Uz to, predstavnici Agencije su od samog početka procesa privatizacije govorili da je jedna od specifičnosti Zakona o javnom informisanju i medijima, u odnosu na Zakon o privatizaciji, prenos celokupnog kapitala (100 %). Zato je promena stava u najmanju ruku čudna.

Ovakav razvoj situacije je u suprotnosti sa intencijom Zakona o javnom informisanju i medijima, čiji je cilj bio da se podeli 100% akcija zaposlenima. Ipak, treba reći da po važećoj regulativi, čak i ako se ostane pri stavu da zaposlenima ne može da se podeli 100% kapitala, Akcionarski fond ne može da upravlja subjektom privatizacije, nego samo da čuva (drži) akcije ili udele dok ih ne otuđi, a upravljanje ostaje na onome koji ima akcije/udele sa pravom glasa. Stoga su, barem do otuđenja 67% akcija, zaposleni zaista ti koji upravljaju medijem. Nakon otuđenja, postoji opasnost da neko treći kupi sve preostale akcije/udele, što inicijalno obećanje zaposlenima, dato Zakonom o javnom informisanju i medijima, da će, ukoliko privatizacija njihovog medija propadne, sami postati vlasnici, preinačava u novo - da će, ukoliko privatizacija njihovog medija propadne, eventualno postati tek njegovi manjinski akcionari.